

OPRACOWANIE PYTANIA

Konflikt pokoleń. Omów zagadnienie na podstawie *Tanga* Sławomira Mrożka. W swojej odpowiedzi uwzględnij również wybrany kontekst.

LEKTURA BAZOWA

Sławomir Mrożek, *Tango*

EPOKA

Literatura współczesna

ŹRÓDŁO

ustna.odrabiamy.pl

ZESKANUJ TELEFONEM ALBO KLIKNIJ

Kursy maturalne

Pakiet 10 kursów do matury 2027 od Odrabiamy.pl.

Przećwicz to pytanie

Darmowy symulator matury ustnej. Ocena wg kryteriów CKE.

Posłuchaj

Darmowy kurs z opracowaniem pytań jawnych 2027.

1

O co tak naprawdę pyta komisja

Mrożek odwraca klasyczny schemat: to nie młodzi buntują się przeciw konserwatywnym starym, lecz syn Artur pragnie przywrócić zasady, formy i porządek, przeciwko którym zbuntowało się kiedyś pokolenie jego rodziców. Sedno: gdy starsi obalili już wszystkie normy i wszystko wolno, młodym nie zostaje nic, przeciw czemu można się buntować - bunt staje się niemożliwy.

SŁOWA KLUCZE POLECENIA

konflikt pokoleń

Spór między starszymi a młodszymi o wartości i sposób życia; komisja oczekuje wskazania stron, przedmiotu sporu i jego wyniku, a w *Tangu* także zauważenia, że role są zamienione.

inwersja schematu

Odwrocenie utartego wzorca: u Mrożka starzy są anarchistami, a młody konserwatystą. To klucz do tematu; bez tej obserwacji wypowiedź zostaje na poziomie sporu rodzinnego.

pokolenie rodziców

Stomil i Eleonora, dawni rewolucjoniści obyczajowi, dla których wolność stała się nawykiem i nową konwencją. Komisja sprawdzi, czy widzisz, że ich bunt zwyciężył i właśnie to jest problemem.

KOMISJA CHCE USŁYSZEĆ

- ✓ Stanowisko, że w *Tangu* konflikt pokoleń jest odwrócony, zbuntowani są starzy, a młody walczy o powrót norm, i że w świecie bez zasad spór pokoleń traci sens.
- ✓ Co najmniej trzy konkretne elementy dramatu: anarchia Stomila i Eleonory jako dawny bunt, próba Artura przywrócenia formy przez ślub i przebranie rodziny, postawa Eugeniusza i babci Eugenii oraz finał z triumfem Edka.
- ✓ Kontekst pokazujący klasyczny model buntu młodych (na przykład *Oda do młodości*) i wniosek, że konflikt pokoleń jest możliwy tylko tam, gdzie istnieją jeszcze wartości do obalenia lub obrony.

2 Co wziąć z lektury i jaki kontekst wybrać

Z LEKTURY BAZOWEJ

- Stomil i Eleonora: rodzice w młodości zbuntowali się przeciw konwenansom, dziś Stomil chodzi w piżamie, wystawia domowe eksperymenty teatralne i broni zasady, że wszystko wolno, a Eleonora nie kryje romansu z Edkiem. Znaczenie: pokolenie rodziców jest zbuntowane na stałe, a jego wolność stała się nową ortodoksją.
- Artur: student medycyny i filozofii, który skarży się, że nie ma się przeciw czemu buntować, bo rodzice obalili wszystko; żąda porządku, garnituru i zasad, i planuje tradycyjny ślub z Alą jako sposób odbudowy formy. Znaczenie: młody bohater staje po stronie tradycji, co jest jądrem inwersji.
- Sojusz z Eugeniuszem i przebranie rodziny: Artur zmusza wuję, by mu pomógł, zaprowadza rygor, każe wszystkim włożyć dawne stroje, a babcię sadza na katafalku za karę. Znaczenie: forma przywrócona przemocą jest parodią porządku, nie porządkiem.
- Babcia Eugenia i Edek: babcia gra z Edkiem w karty i bawi ją anarchia domu, a Edek jest obcym, którego rodzina toleruje jako element swobody. Znaczenie: konflikt nie biegnie prosto według wieku, a przyzwolenie starszych otwiera drzwi sile.
- Klęska Artura: gdy w trzecim akcie odkrywa, że forma bez idei jest pusta, sięga po ideę władzy nad życiem i śmiercią, a po wyznaniu Ali o zdradzie z Edkiem załamuje się i ginie z ręki Edka. Znaczenie: bunt młodego przeciw anarchii kończy się klęską, bo martwej formy nie da się wskrzesić.
- Finał z tangiem (opcjonalnie): Edek przejmuje władzę, każe Eugeniuszowi zdjąć sobie buty i prowadzi go w tangu *La Cumparsita* nad ciałem Artura. Znaczenie: spór pokoleń kończy się zwycięstwem kogoś z zewnątrz, a więc bez wartości nie ma ani buntu, ani tradycji, jest tylko siła.

KONTEKSTY DO WYBORU

LITERACKI

POLECANY

Skąpiec, Molière

Spór o małżeństwa Kleanta i Elizy podsycia trudny charakter Harpagona: skąpstwo, egoizm i tyrania sprawiają, że dzieci wolą kłamać i spiskować, bo szczerza rozmowa z ojcem nie ma sensu. Pokaż tu konflikt pokoleń zawiniony przez starszych, odwrotnie niż w *Tangu*.

LITERACKI

Oda do młodości, Adam Mickiewicz

Mickiewicz stawia młodość przeciw skostniałemu światu starych, każe jej sięgać, gdzie wzrok nie sięga, i wierzy, że młodzi zmienią świat siłą entuzjazmu. Mroźek odwraca ten wzorec: entuzjaści z *Ody* to u niego pokolenie Stomila, a młody Artur tęskni za tym, co romantycy chcieli obalić; kontekst uwypukla inwersję i jej gorzki sens.

LITERACKI

Ferdydurke, Witold Gombrowicz

Rodzina Młodziaków hoduje nowoczesność jako program: rodzice chcą być bardziej postępowi od córki, a Józio obnaża sztuczność tej pozy. Podobnie jak w *Tangu* to starsi są tu awangardą, a ich nowoczesność okazuje się formą, co pokazuje, że inwersja konfliktu pokoleń ma w polskiej literaturze tradycję.

SPOŁECZNY

Rewolucja obyczajowa i kontrkultura lat 60. XX wieku

W czasie, gdy powstawało *Tango*, młodzi na Zachodzie odrzucali normy rodziców w imię wolności; Mrozek zadaje pytanie, co się stanie z następnym pokoleniem, gdy ten bunt zwycięży i nie zostanie już nic do obalenia. Kontekst pokazuje, że dramat jest diagnozą przyszłości, a nie tylko groteską rodzinną.

3

Mapa wypowiedzi

- 1 Teza: w *Tangu* konflikt pokoleń zostaje odwrócony – zbuntowani są starzy, a młody walczy o powrót norm; Mrozek pokazuje, że świat bez zasad odbiera buntowi sens.
- 2 Pokolenie rodziców: anarchia Stomila i Eleonory jako skostniały już bunt, który stał się nową konwencją.
- 3 Bunt Artura: próba przywrócenia formy przez tradycyjny ślub – i jej klęska, bo pustych konwencji nie ożywi się bez wartości.
- 4 Finał: triumf Edka jako ostrzeżenie – próżnię po wartościach wypełnia brutalna siła.
- 5 Kontekst: *Skąpiec* Moliere – spór Harpagona z Kleantem i Elizą o małżeństwa i pieniądze: skąpstwo i tyrania ojca popychają dzieci do kłamstwa i spisku; konflikt pokoleń zawiniony przez starszych, odwrotnie niż w *Tangu*.
- 6 Wniosek: konflikt pokoleń jest możliwy tylko tam, gdzie istnieją jeszcze jakieś wartości do obalenia lub obrony.